

ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යුත් සන්නිවේදනයේ වර්ධන අවස්ථා සහ සමාජය

රශ්මිලා විදුලානි බණ්ඩාර

පුරාවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය.
vidublu7@gmail.com

විද්‍යුත් සන්නිවේදන මාධ්‍යය හරහා ක්‍ෂණයකින් දුරස්ථ ස්ථාන ද්විත්වයක් අතර අදහස් හුවමාරු කරගැනීමේ හැකියාව පවතියි. විදුලි සන්දේශ මාධ්‍යය වෙත ශ්‍රී ලංකාව අවතීර්ණ වනුයේ 1858 වර්ෂයේදීය. එනම් ටෙලිග්‍රාෆ් සන්නිවේදනය හඳුන්වාදීමත් සමගය. සියවසකට අධික කාලයක් ක්‍රියාත්මක වූ ටෙලිග්‍රාෆ් සන්නිවේදනය 2013 ඔක්තෝම්බර් මස පළමුවැනිදා සිට නිල වශයෙන් අත්හිටවනු ලැබිණි. විදුලි සන්දේශ ක්‍ෂේත්‍රයේ ඉදිරිපියවරක් තබමින් 1881 වර්ෂයේ දුරකථන සන්නිවේදන ක්‍රමය ශ්‍රී ලංකාවට හඳුන්වා දෙනු ලැබූ අතර එහි අවස්ථාවන් ගණනාවක් පසුකරමින් අවසාන වශයෙන් අන්තර්ජාල සන්නිවේදනය දක්වා වර්ධනය වී ඇත. විදුලි සන්දේශ ක්‍ෂේත්‍රයෙහි මෙම සියලු වෙනස්කම් අරභයා සමාජමය වශයෙන් සිදුවූ විපර්යාස අධ්‍යයනය කිරීම කාර්මික පුරාවිද්‍යාවේ එක් අරමුණකි. මෙම පර්යේෂණය සඳහා ශ්‍රී ලංකාව යන භූගෝලීය ඒකකයට පදනම්ව දත්ත රැස්කරනු ලැබිණි.

පර්යේෂණයෙන් ලද දත්ත විශ්ලේෂණනය කිරීමේදී මුල්කාලීනව දුරකථන ඇමතුමක් ලබාගැනීම සඳහා තැපැල් කාර්යාලය වෙත ගොස් පැය ගණනක් අපතේ යැවීමේ සමාජ පසුබිමක සිට වර්තමානය වන විට තත්පරයක් කුළ ඕනෑම ස්ථානයකට සන්නිවේදනය කිරීමේ හැකියාව ඇති සමාජයක් දක්වා සංවර්ධනය වී ඇති බව දක්නට ලැබුණි. තව ද පරිපාලන ක්‍ෂේත්‍රයේ පණිවුඩ යැවීම කාර්යක්‍ෂම කිරීමේ අරමුණින් මෙරට ස්ථාපිත කරන ලද විදුලි සන්දේශ සේවාවේ ප්‍රතිලාභ ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව ද හුදකලා වතුකර ජනතාව ද නාගරික මෙන්ම ග්‍රාමීය ජනතාව ද විවිධ මට්ටම්වලින් භුක්ති විඳිනු ලැබූ බව පැහැදිලි විය. මිල අධික සුබෝපහෝගී උපකරණයක් මෙන්ම පහසුකමක් ද වූ දුරකථන සේවාව වර්තමානය වන විට ඉතා ලාභ, සුබෝපහෝගී නොව අත්‍යවශ්‍ය උපාංගයක් මෙන් ම සේවාවක් බවට ද පත්ව තිබේ. ටෙලිග්‍රාෆ් සන්නිවේදනය හරහා දුරකථනය, අන්තර්ජාල පහසුකම් වෙත විදුලි සන්දේශ සේවාව වර්ධනය වූ අතර එමගින් ශ්‍රී ලංකාව තුළ හුදකලා වූ ප්‍රදේශ සහ මිනිසුන් එකිනෙකා හා සම්බන්ධවීම සිදුවිය. මේ අනුව බලන කල පුරා වසර සියයකට අධික කාලයක් විදුලි සන්දේශ ක්‍ෂේත්‍රයේ භාවිත වූ අනේකවිධ උපකරණ සහ ගොඩනැගිලි කාර්මික උරුමයන් ලෙස ආරක්‍ෂා කළ යුතු වේ. මෙම පර්යේෂණය හරහා ආරම්භයේ සිට වර්තමානය දක්වා විද්‍යුත් සන්නිවේදන අවස්ථා හා බැඳෙන ශ්‍රී ලාංකික සමාජය පිළිබඳව අධ්‍යයනය කරනු ලැබේ.

ප්‍රමුඛ පද: විද්‍යුත් සන්නිවේදන මාධ්‍යය, ටෙලිග්‍රාෆ් සන්නිවේදනය, දුරකථන